EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 11.10.2021.
COM(2021) 622 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Gada uzraudzības ziņojums par 2019. gada Strukturālo reformu atbalsta programmas īstenošanu

{SWD(2021) 283 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Gada uzraudzības ziņojums par 2019. gada Strukturālo reformu atbalsta programmas īstenošanu

IEVADS

Eiropas Komisija pārvalda **Strukturālo reformu atbalsta programmu** (SRAP) kopš 2017. gada. SRAP, kuras budžets ir 222,8 miljoni EUR[1], atbalsta dalībvalstis institucionālo, administratīvo un izaugsmi veicinošu reformu izstrādē un īstenošanā.

Strukturālās reformas pēc savas būtības ir **sarežģīti procesi**, un to izstrādei un īstenošanai visos posmos ir vajadzīgas ļoti specializētas zināšanas un prasmes. Turklāt dažām dalībvalstīm trūkst spēju risināt administratīvās, ekonomiskās un sociālās problēmas, kas izriet no strukturālām reformām.

SRAP mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm **risināt šīs problēmas** un **stiprināt to spēju** sagatavot un īstenot izaugsmi veicinošas reformas. Tādējādi programma palīdz stiprināt publiskā sektora un pārvaldes iestādes, kā arī uzlabot pārvaldības procesus, ekonomikas un visas sabiedrības sniegumu un noturību kopumā. Mērķis ir padziļināt kohēziju un uzlabot konkurētspēju, produktivitāti, ilgtspējīgu izaugsmi, darbvietu radīšanu un ieguldījumus.

Šajā ziņojumā sniegts pārskats par **pasākumiem, kuri atbalstīti saskaņā ar 2019. gada SRAP**. Tajā ir aprakstīts projektu atlases un īstenošanas process un sniegts pārskats par rezultātiem, kas līdz šim gūti projektos 2017., 2018. un 2019. gada SRAP ietvaros.

2019. GADA SRAP ĪSTENOŠANA

2019. gads bija trešais gads, kad noritēja SRAP **pasākumi**. Tāpat kā pirmajos divos gados, arī trešajā gadā konstatēja, ka pēc programmas ir **liels pieprasījums** — 27 dalībvalstis iesniedza **580 atbalsta pieprasījumus** par **summu, kas saskaņā ar aplēsēm ir divas ar pusi reizes lielāka par pieejamo SRAP 2019. gada budžetu**.

Komisija novērtēja **dalībvalstu pieprasījumus, ņemot vērā** SRAP regulā noteiktos **principus un kritērijus**, un **atlasīja 263 pieprasījumus no 26 dalībvalstīm**.

Atlasītie pieprasījumi tika sadalīti pa galvenajām politikas jomām šādi:

- **27 %** – darba tirgus, izglītības, veselības un sociālās politikas joma;
- **23 %** – izaugsmes un uzņēmējdarbības vides (tostarp klimata un vides) joma;
- **18 %** – pārvaldība un publiskā pārvalde;
- **17 %** – finanšu pakalpojumi un finansējuma pieejamība un
- **15 %** – ieņēmumu administrēšanas un publisko finanšu pārvaldības joma.

Lielākās atbalsta pasākumu daļas mērķis ir:

- digitalizēt publisko pārvaldi (12 %);
- nostiprināt izglītības un apmācības shēmas (8 %);

[1] Budžets tika palielināts, grozot sākotnējo SRAP regulu (ES) 2017/825 (OV L 129, 19.5.2017., 1.–16. lpp.) (Regula (ES) 2018/1671, OV L 284, 12.11.2018., 3.–5. lpp.).

- padarīt veselības aprūpes sistēmu pieejamāku, efektīvāku un izturētspējīgāku (8 %);
- pastiprināt sociālo aizsardzību un sociālos pakalpojumus (7 %);
- attīstīt valstu un kapitāla tirgus pāri robežām (6 %) un
- uzlabot publiskā sektora efektivitāti un lietderību (8 %).

Saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu prioritāte tika piešķirta tiem pieprasījumiem, kas ļāva **ātri sniegt atbalstu un ātri īstenot reformas praksē**. Prioritāte bija arī pieprasījumi, kas attiecās uz **noteiktiem mērķiem** un kuriem varētu būt **spēcīga ietekme**.

92 % pieprasījumu, kas 2019. gadā atlasīti SRAP finansējumam, bija tieši saistīti ar ES stratēģiskajām prioritātēm:

- 62 % – reformu īstenošana, reaģējot uz problēmām, kas identificētas Eiropas pusgada procesā (konkrētām valstīm adresēti ieteikumi un valstu ziņojumi);
- 21 % – ES prioritāšu īstenošana (kapitāla tirgu savienība, digitālais vienotais tirgus, enerģētikas savienība, klimats u. c.);
- 5 % – ES tiesību aktu īstenošana un
- 4 % – ES ekonomikas korekciju programmu īstenošana.

Atlikušie 8 % attiecās uz dalībvalstu reformu īstenošanu saistībā ar citām prioritātēm.

Līdz 2021. gada 31. janvārim bija pabeigti **20 %** no reformu atbalsta projektiem, kas īstenoti saskaņā ar 2019. gada SRAP, un **80 %** no tiem turpinājās.

VIRZĪBA UZ PROGRAMMAS MĒRĶIEM

Trešajā īstenošanas gadā SRAP sniedza **nozīmīgu ieguldījumu** dalībvalstu centienos **apzināt un pārvarēt strukturālās nepilnības**, kas kavē reformu izstrādi un īstenošanu. Ir paredzēts:

- **palīdzēt pārskatīt pašreizējās likumdošanas procedūras** (piemēram, grozīt spēkā esošu likumu par darbaspēka mobilitāti);
- **apzināt trūkumus un sniegt ieteikumus uzlabojumiem** (piemēram, IT risinājumu iepirkumos);
- **uzlabot dalībvalstu spēju definēt efektīvākas procedūras un metodes** (piemēram, izstrādājot veselības aprūpes sistēmas snieguma novērtēšanas satvaru);
- **atbalstīt efektīvāku cilvēkresursu pārvaldību** (piemēram, palīdzot uzlabot stratēģisko vadību un sadarbību starp augstākā un vidējā līmeņa vadītājiem).

Darbības, kas atlasītas un īstenotas saskaņā ar 2019. gada SRAP, ir izstrādātas, lai nodrošinātu Eiropas pievienoto vērtību. SRAP **papildina citas programmas** un politikas virzienus valsts, ES un starptautiskā līmenī un **veicina savstarpēju uzticēšanos un sadarbību** starp saņēmējām dalībvalstīm un Komisiju. Turklāt SRAP darbības atbalsta tādu risinājumu izstrādi un īstenošanu, kas risina valstu problēmas, vienlaikus pozitīvi ietekmējot **Savienības mēroga problēmas vai problēmas, kurās iesaistītas vairākas dalībvalstis**.

Ilustratīvus piemērus sniedz šādi atbalsta pasākumi:

- palīdzība izstrādāt rīcības plānus, kas atbalsta atteikšanos no ogļu izmantošanas, un apzināt ES finansējuma avotus pārejas finansēšanai;

- ilgtspējīgas mobilitātes veicināšana, maksātnespējas regulējumu izstrāde, kā arī korupcijas apkarošanas pasākumu izstrāde un īstenošana;
- paraugprakses apmaiņa ar dalībvalstīm, kuras sekmīgi īstenojušas publisko finanšu pārvaldības reformas;
- palīdzība valsts attīstību veicinošām bankām vairākās dalībvalstīs piedalīties *InvestEU*.

Šā ziņojuma uzdevums nav parādīt to, cik galu galā efektīvas ir bijušas reformas[2], kuras ir īstenojusi kāda dalībvalsts SRAP ietvaros sniegto atbalsta pasākumu rezultātā. Tomēr var secināt, ka **SRAP ir uz pareizā ceļa, lai sasniegtu vispārējo mērķi.**

Atbalsta pasākumi, kas īstenoti saskaņā ar SRAP pirmajām trim kārtām 2017., 2018. un 2019. gadā, **dod ieguldījumu institucionālu, administratīvu un izaugsmi veicinošu reformu izstrādē un īstenošanā**.

No projektiem, kas pabeigti SRAP pirmajās trīs kārtās, 276 jau ir devuši ieguldījumu konkrētu rezultātu sasniegšanā, piemēram:

- reformu izstrāde digitālās stratēģijas īstenošanai;
- ieteikumi to struktūru kapacitātes stiprināšanai, kuras apgūst Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu;
- izmaksu un ieguvumu analīzes izstrāde, kā arī ūdensceļu modernizācijas pamatā esošas komunikācijas stratēģijas izstrāde;
- izmēģinājuma projekts budžeta sagatavošanas kvalitātes uzlabošanai;
- detalizētas krīzes pārvaldības rokasgrāmatas izstrāde valsts banku noregulējuma iestādei.

SECINĀJUMS

Trešajā gadā SRAP uzrādīja turpmāku **pieprasījuma pieaugumu — 27 dalībvalstis** iesniedza **580 atbalsta pieprasījumus** (pieaugums, proti, saskaņā ar 2018. gada SRAP 24 dalībvalstis iesniedza 444 atbalsta pieprasījumus).

Kopumā SRAP pirmie 3 gadi ir parādījuši, ka programma var palīdzēt valstu iestādēm noteikt un pārvarēt strukturālās nepilnības un trūkumus reformu izstrādē un īstenošanā. To apliecina vairāki **konkrēti rezultāti**.

Tomēr, lai gan pasākumu mērķis ir atbalstīt reformu procesu, **par darbību efektīvu pēcpārbaudi un reformu faktisko īstenošanu ir atbildīga saņēmēja dalībvalsts**.

Komisija nākamajos gados turpinās uzraudzīt atbalsta pasākumu izmantošanu un institucionālu, administratīvu un izaugsmi veicinošu reformu īstenošanu.

[2] Saskaņā ar SRAP regulas 16. pantu Komisijai ir jāsniedz neatkarīgs vidusposma novērtējuma ziņojums. Tajā tiks aplūkots progress programmas mērķu sasniegšanā, resursu izmantošanas efektivitāte, programmas Eiropas pievienotā vērtība un tās mērķu un darbību atbilstības aktualitāte.